

ment, però això en lèxic i toponomàstica aràbiga és «el nostre pa de cada dia».

És el que s'anirà repetint amb els altres NLL valencians, parònims, amb què he encapçalat l'article.

B) MAQUIAL. En va pensar algú a veure-hi un derivat cat. en *-al* amb omisió de la *-d-* segons pron. vg. valenciana. Omisió que és normal en la terminació *-ada* i en alguna altra combinació semblant, però no pas entre *e* i *a*: car notem que són noms de Sollana i de la Vall d'Uixó: lluny de la zona alacantina (on la caiguda de la *-d-* té un abast més ampli). La *makiâl*, pda. de Sollana (XXXI, 39.8), *elmakiâl* o *almakiâl* pda. de la Vall d'Uixó (XXIX, 194, 25). Aquí tenim també un «nomen loci» en *ma-* com en *Maqueda* (i *Maceda*), però d'una arrel ben diferent: *maqyal* 'indret on es fa la migdiada', 'amorriador del bestiar'. També és arrel pan-aràbiga: *kyl*.

D'aquí 'sestejar': «*sexta*» «ad umbram sedere» *RMa.*, *qayyal* «sestejar, tener la siesta» (*PAlc.* 386.17); i *micayal* (ibid). I els substantius *maqîl* i *qaîla* «*sexta*» en *RMa.*, 166, i cf. 598; *maqîl* «une halte pendant la chaleur» en els gloss. de Daumas i d'Al-Ansarî; *maqyâla* «sestadero, lugar para tener siesta»; «agostadero», «majada de ganado» (*PAlc.*); i en fi, passant de l'ambient pastoral al general: «posada», «hôtellerie» (Dozy, *Suppl.* II, 433-4, *PAlc.*). El detall fonètic és simple: *Al-maqyâl* (intermedi entre aquells *maqîl* i *maqyâla*) donà *Al-maquial* > *L'Almaquial*, d'on les dues variants recollides *La Maquial*, i *El Maquial*.³

C) BENIMAQUIA, partida del te. de Dènia (XXXIII, 71.13). L'explicació més simple és admetre que en *-maquia* tenim una variant de pronúncia de l'ètimon ben comprovat del (B). Segurament aquí amb l'accentuació *mâqyal* que li corresponia segons les regles de l'àrab clàssic. Doncs: *bâni-l-mâqyal* 'els de la pleta, de l'amorriador', o 'de l'hostalet': amb una *l*, o totes dues *l*, perdudes per dissimilació; o bé perduda la final per eliminació catalana de la *l* de *-al*, final exòtica a la nostra llengua. No tinc nota inequívoca d'on s'accentua el nom *Benimaquia*, només recollit en la meua enq.: si és *-mâkya* tot resta clar i senzill; si fos *-makia*, pensariem en alguna contaminació: evidentment la del (D), o en alguna variant de pron. en l'àrab vulgar local.

D) MAQUIVA, canyada de ~, pron. *makiba*, en el terme de La Pobla de Vallbona. Tampoc aquí no ens bastaria l'etim. de (A) ni la de (B o C). Però hi ha una altra arrel aràbiga que dóna compte perfectament d'aqueixa *-b-* que hi fa obstacle: l'arrel *kbb* «répandre, verser, pelotonner, rôtir», també pan-aràbiga (1001 *Nits*, Abenalauam, Crestomatia de Sacy, etc.) d'on el mot *cubeba* del cat.ant. i d'Abenbeklarix, ultra *RMa.*

i *PAlc.*; *m-kabba* i *mikâbb* 'tapadora' en Abenalauam i les 1001 *N.*; *mikâbb*, 'cabdell' en Boqtor i en el marroquí Dombay; en *kûbba* «ovillo, bola de palo» *PAlc.* i «glomer» *RMa.*: *nikâbbab* i *kabba*, pl. *kibab* «glomus» (*RMa.* 408-9). Plenament desenrotllat en *RMa.* s.v. *cadere*: *kababt*, *munkabb* *makbûb* (*RMa.* 274.10); en fi *mukibb* «cadere» (*RMa.* 194a5). Cf. art. *Moncofa*.

Però entre els derivats en *m-* no sols hi ha els citats *makabba*, *mikabb* «ayant couvercle», en *RMa.* (274.8) sinó amb el significat precisament de «confluent de deux rivières»: que ens ve com l'anell al dit, per donar compte de la «canyada *Maquiva*» de la Pobla de Vallbona, car amb aquest sentit va registrar *m-k-bb* Carette en els seus estudis sobre les cabiles de l'interior d'Algèria (1848, Dozy, *Suppl.* 436 b); ja el *mukibb* del nostre *RMa.* ens hauria bastat, puix que les preformatives *mu-* i *ma-* es confongueren totalment en el nostre àrab lleuantí, com he mostrat a l'article *Almacelles*.

No descartaré del tot la possibilitat de trobar altres combinacions aràbigues per a (C) i (D); per exemple a base de *madakka* i *mudakkair* (V. n. 3); però fóra molt més complicat i difícil pel sentit i la forma, i no sense aventurats capbussos fonètics. Les solucions proposades són satisfactòries.

¹Siv. 68 dóna l'a. 1248 com data d'aquesta donació, amb err. tip. *Mocada*. —²No hi ha res d'aquesta arrel en *RMa.*, ni verament en Dozy ni altres lèxics crítics i antics. En diccs. de segona mà, com l'obra de Belot hi ha s.v. *mkd* tres o quatre mqtts de sentit heterogeni, i una dada verbal isolada «s'arrêter ---»; el mateix sentit en les arrels quasi iguals *mkt* i *mkθ*; es veu que aquí ja hi ha el nus que es produeix a cada pas en el món immens de l'Islam, amb manlleus ocasionals de llengües diverses. En tot cas no es pot parlar d'una arrel aràbiga *mkd*; es comprèn que l'egipci Murtada, trobant aquest nom en Aben Pasqual i en el geògraf Yaqut (renegat grec del S. XIV-XV) ho va interpretar de la seva manera, forjant aquesta arrel i deduint el sign. «estable, fija» de la naturalesa del fort toledà de Maqueda. Cert que també hi ha un hapax *mkd* «perseverar en bien» en *PAlc.* (recollit escèpticament per Dozy sense cap confirmació), però és que ja en l'àrab granadí devia començar el malentès metaplàstic amb els derivats amb *ma-* de l'arrel *kyd*; però cap prova seriosa d'una arrell *mkd*: malentès de Murtada. —³Hi ajuda la influència d'un sinònim ben semblant: en la traducció de «dolus» *RMa.* (355) dóna junt amb *makida* el mot *madakka*, pertanyent a una altra arrel, *dkk* 'abatre, esclafar', 'encantar' (*RMa*) i *mudakkair* «incantator», amb sufix *-air*, mossàrab.

Maquia, Beni ~, *Maquial*, *Maquiva*, V. *Maqueda*